

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/130/2023
Identifikačné číslo spisu: 4410207388
Dátum vydania rozhodnutia: 26.06.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Martina Valentová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:4410207399.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne BDD TRADE, spol s r.o., Bratislava, Záhradnícka 93, IČO: 54207576, zastúpenej splnomocnenkyňou BARKOCI law firm. s. r. o., Bratislava, Námestie slobody 28, IČO: 47 247 916, proti žalovanému Mesto Nové Zámky, Nové Zámky, Hlavné námestie 10, IČO: 00309150, zastúpeného splnomocnenkyňou Advokátska kancelária STOKLASA & STOKLASOVÁ s.r.o., Nitra, Farská 25, IČO: 36856282, o zaplatenie 1.095.426,35 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 6C/135/2010, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 19. mája 2022 č. k. 6Co/54/2019-1136, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 19. mája 2022 sp. zn. 6Co/54/2019 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Zámky (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 15. novembra 2018 č. k. 6C/135/2010-823 žalobu zamietol (výrok I.), žalobkyňu a žalovaného zaviazal k povinnosti zaplatiť súdu prvej inštancie trovy štátu vo výške 37 eur, a to do 15 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku (výrok II.) a žalovanému náhradu trov konania a trov odvolacieho konania nepriznal (výrok III.).

1.1. V úvode odôvodnenia súd prvej inštancie uviedol, že s prihliadnutím na rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 6Co/70/2017-768, ktorým bolo rozhodnuté o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyňi 434.051,35 eura, konal ďalej len o nároku žalobkyne v rozsahu sumy 661.375 eur z pôvodne žalovanej sumy 1.095.426,35 eura, pričom v tejto časti považoval žalobu za nedôvodnú. Súd prvej inštancie mal za to, že zmluva o postúpení pohľadávok z 23. mája 2011 bola len v rozsahu sumy 434.051,35 eura, keďže v tejto časti išlo o preukázateľnú pohľadávku, ktorá bola zaplatená spoločnosťou B.D. TRADE, spol. s r. o. (pôvodná žalobkyňa) žalovanému bez právneho dôvodu. Vo zvyšnej časti súd považoval túto zmluvu o postúpení pohľadávok za neplatnú, keďže jej predmetom boli sumy, na ktoré pôvodná žalobkyňa nemala nárok. Suma v celkovom rozsahu 661.375 eur bola platená inými subjektmi t. j. Ing W., Mgr. E. a spoločnosťou IveKol, s.r.o. na účet žalovaného bez právneho dôvodu, keďže tieto

subjekty sa do dražby neprihlásili.

1.2. V prípade, ak spoločnosť B.D. TRADE, spol. s r. o. nebola vlastníčkou uvedenej pohľadávky v rozsahu 661.375 eur, nemohla túto pohľadávku previesť zmluvou o postúpení pohľadávky podľa § 524 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) na žalobkyňu. Keďže spoločnosť B.D. TRADE, spol. s r. o. uvedenú pohľadávku nevlastnila, nemohla túto pohľadávku ani platne previesť na iného, a preto súd prvej inštancie považoval zmluvu o postúpení pohľadávok v zmysle § 39 OZ za neplatnú, čím nebola podľa súdu prvej inštancie daná aktívna legitímácia žalobkyne.

1.3. Čo sa týka zmluvy o budúcej zmluve z 30. januára 2009 v znení dodatku, ktorú uzavreli Ing. W., Mgr. E. a R. R., a ktorej predmetom mal byť prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, túto nepovažoval súd prvej inštancie vo vzťahu k žalovanému za právny dôvod úhrady na účet žalovaného v súvislosti s dražbou, keďže medzi žalovaným na strane jednej a Ing. W., Mgr. E., R. R. ako fyzickou osobou a tiež spoločnosťou IveKol s.r.o., na strane druhej nebol žiadny právny vzťah, a teda žiadny právny dôvod aby plnili na účet žalovaného. V prípade, ak sa plnilo bez právneho dôvodu na účet žalovaného, išlo o bezdôvodné obohatenie, ktoré mal žalovaný uvedeným osobám vrátiť. Súd prvej inštancie ďalej poukázal na to, že uvedená zmluva o budúcej zmluve obsahovala záväzok spoločnosti B.D. TRADE spol. s r.o. previesť nehnuteľnosť, ktorej ešte ani nebola vlastníčkou na spoločnosť ONKAT s.r.o., ktorá v tom čase ešte neexistovala, keďže nebola ešte zapísaná do obchodného registra. Rovnako súd prvej inštancie poukázal na to, že v zmluve v článku V. bode 3 je uvedené, že záloha v sume 365.133,11 eur poskytnutá zo strany Ing. W. a Mgr. E. sa bude považovať ako finančná výpomoc spoločnosti ONKAT s. r. o. na vyplatenie kúpnej ceny, ktorá bola týmito tromi osobami dohodnutá v sume 1.095.399,32 eura. Súd prvej inštancie tak nemal z ničoho preukázané, že by išlo o finančnú výpomoc spoločnosti B.D. TRADE, spol. s r. o., keďže uvedenú zmluvu o budúcej zmluve nemožno považovať za právny dôvod plnenia voči žalovanému. Súd prvej inštancie nepovažoval za preukázané ani tvrdenia žalobkyne, že zo strany Ing. W. a Mgr. E. došlo k pristúpeniu k záväzku spoločnosti B.D. TRADE, spol. s r.o. voči žalovanému, keďže žiadny záväzkový vzťah medzi spoločnosťou B.D. TRADE, spol. s r.o. a žalovaným neexistoval, keďže samotné oznámenie o dražbe, zaplatenie dražobnej zábezpeky, ani doplatenie vydraženej ceny nemožno považovať za zmluvný záväzkový vzťah.

1.4. Súd prvej inštancie ďalej rozhodol o povinnosti oboch strán zaplatiť súdu prvej inštancie trovy štátu, ktoré predstavovali vyplatené náklady za podanie správny, ktoré poskytli Slovenská sporiteľňa, a.s. a Tatrabanka, a.s., pričom každú zo strán zaviazal k zaplateniu polovice nákladov.

1.5. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 2 v spojení s § 257 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) tak, že žalovanému ani v rozsahu jeho čiastočnej úspešnosti náhradu trov konania nepriznal, keďže mal za to, že sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa. Za dôvod hodný osobitného zreteľa považoval súd prvej inštancie skutočnosť, že bola dražba dražených nehnuteľností zmätočná, a žalovaný aj napriek tomu, že mal mať vedomosť o tom, že finančné prostriedky, ktoré mu boli poskytnuté v súvislosti s dražbou sú bezdôvodným obohatením, keďže tieto nadobudol bez právneho dôvodu, naďalej držal, užíval a nevrátil. Takéto konanie zo strany žalovaného považoval súd prvej inštancie za konanie v rozpore s dobrými mravmi, ktoré nemôže požívať právnu ochranu.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 19. mája 2022 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyňu sumu 661.375 eur s 9% úrokom z omeškania od 02. februára 2009 do zaplatenia, to všetko do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia (výrok I.), v časti týkajúcej sa náhrady trov štátu rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (výrok II.) a žalobkyňu priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% (výrok III.).

2.1. Prioritne odvolací súd zdôraznil, že o časti nároku uplatňovaného žalobou v tomto konaní bolo právoplatne rozhodnuté rozsudkom súdu prvej inštancie zo dňa 26. septembra 2016 č. k. 6C/135/2010-661 v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu zo dňa 28. februára 2018 č. k. 6Co/70/2017-768, v zmysle ktorých už bolo ustálené, že v prípade, ak žalovaný prijal plnenie ako cenu za vydražené nehnuteľnosti, ktorých vlastnícke právo na vydražiteľa nikdy neprešlo, došlo na strane žalovaného k vzniku bezdôvodného obohatenia v zmysle § 451 ods. 2 OZ, ktoré je povinný podľa § 456 OZ vydať. Tento právny záver, od ktorého podľa odvolacieho súdu nie je dôvod odkloniť sa, pretože k žiadnej zmene skutkového stavu v ďalšom konaní nedošlo, dopadá i na posúdenie žaloby v jej zostávajúcej časti

týkajúcej sa sumy 661.375 eur s príslušenstvom.

2.2. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k záveru, že suma 661.375 eur ako časť ceny vydražených nehnuteľností uhradená na účet žalovaného, ktorú si žalovaný ponechal napriek tomu, že na vydražiteľa vlastnicke právo k týmto nehnuteľnostiam neprešlo, predstavovala pohľadávku BD TRADE s.r.o. voči žalovanému. Odlišný záver totiž podľa odvolacieho súdu nemožno založiť len na zistení, že bol finančný obnos poukázaný žalovanému z účtu iných subjektov, bez zohľadnenia ďalších pre vec podstatných skutočností. V konaní nebolo podľa odvolacieho súdu sporné, že po dražbe majetku žalovaného, na ktorej pôvodná žalobkyňa vydražila nehnuteľnosti, previedla pôvodná žalobkyňa platby na účet žalovaného a ďalšie platby boli žalovanému poukázané z účtov Ing. W., Mgr. E. a IveKol s.r.o.. V príkazoch na úhradu, ktorými boli platby realizované z účtov uvedených príkazcov, okrem pôvodnej žalobkyne, bolo vždy v správe pre príjemcu uvedené „BD TRADE“. Podľa odvolacieho súdu to znamená, že pokiaľ by títo príkazcovia finančné prostriedky neprevádzali na účet žalovaného v mene vydražiteľa, ale v mene svojom, absentoval by akýkoľvek dôvod na uvedenie označenia pôvodnej žalobkyne v súvislosti s platbou žalovanému. Zvlášť za situácie keď mali vedomosť, že platby sú časťou ceny nehnuteľností vydražených na dražbe práve BD TRADE, a príkazom na prevod financií v prospech žalovaného predchádzala vzájomná dohoda s vydražiteľom, a to zmluva o budúcej zmluve uzatvorená dňa 30. januára 2009. Rovnako odvolací súd poukázal na to, že samotný žalovaný tieto platby považoval za platby vydražiteľa, keď sa súdnou cestou domáhal uloženia povinnosti pôvodnej žalobkyne uzatvoriť s ním kúpnu zmluvu. Berúc do úvahy chronologickú postupnosť a charakter úkonov učinенých dotknutými subjektami podľa odvolacieho súdu vedie k logickému záveru, že suma 661.375,- eur poskytnutá žalovanému bola plnením vydražiteľa. V takom prípade, ak pôvodná žalobkyňa postúpila svoju pohľadávku zmluvou o postúpení pohľadávky na právneho predchodcu žalobkyne, a ten následne na žalobkyňu, je daná aktívna vecná legitímácia žalobkyne v konaní, a teda i dôvodnosť žaloby v zostávajúcej časti.

2.3. O nároku na náhradu trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobkyne priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

3. Žalovaný (ďalej aj ako „dovolateľ“) podal voči rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP. Žalovaný vo svojom dovolaní uviedol, že z celého rozsudku odvolacieho súdu je z hľadiska odôvodnenia a právnej argumentácie kľúčový len bod 16, ktorý následne odcitoval. Podľa žalovaného je právny názor odvolacieho súdu nesprávny a nemá oporu v zistenom skutkovom stave. Následne žalovaný odcitoval bod 50, 66 a 68 rozsudku súdu prvej inštancie z 26. septembra 2016 č. k. 6C/135/2010-661 a uviedol, že ak súd prvej inštancie skonštatoval, že ak sa plnilo na účet žalovaného bez právneho dôvodu, išlo o bezdôvodné obohatenie, ktoré mal žalovaný vrátiť osobám, ktoré na účet plnili. Ak teda neexistoval žiadny záväzok (dražba bola súdmi konštatovaná ako neplatný právny úkon) B.D. TRADE spol. s r. o. voči nemu, nemohli tretie osoby plniť v mene žalobkyne. Je pritom podľa žalovaného irelevantné, akú poznámku uviedli tretie osoby pri platbe. Rovnako podľa neho súd prvej inštancie nepovažoval zmluvu o budúcej zmluve za právny úkon, ktorý by zakladal právny dôvod úhrady na jeho účet. Zo strany odvolacieho súdu tak podľa dovolateľa prišlo k úplne opačnému právnomu posúdeniu otázky, na úkor koho sa mal bezdôvodne obohatiť. O tejto skutočnosti sa dozvedel až z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, pričom odvolací súd tento opačný názor na pojednávaní ani nenaznačil, ani mu neumožnil vyjadriť sa k nemu. Právny názor odvolacieho súdu je podľa dovolateľa v rozpore s kritériom logiky, ak odvolací súd poukázal na zmluvu o budúcej zmluve v súvislosti so spoločnosťou IveKol s.r.o. a B.D. TRADE spol. s r.o., keďže ani jeden zo subjektov nebol zmluvnou stranou. Rovnako v prípade, ak v čase plnenia tretích osôb neexistoval právny dôvod plnenia, nemohli tretie osoby plniť za dlžníka. Prijatím takéhoto plnenia zo strany dlžníka vzniklo bezdôvodné obohatenie, ktoré však bol dlžník povinný vydať tomu, kto plnenie poskytol. Dovolateľ ďalej vo svojom dovolaní poukázal na to, že pohľadávky vo výške 661.375 eur sú tiež predmetom žaloby v konaní na súde prvej inštancie vedenom pod sp. zn. 5C/109/2017, v ktorom si Ing W., Mgr. E. a spoločnosť IveKol, s.r.o. uplatnili totožný nárok ako v tomto konaní priamo voči nemu, čím je podľa dovolateľa spochybnená existencia jednej pohľadávky. Uvedenou skutočnosťou sa podľa dovolateľa odvolací súd ani jednou vetou nezaoberal. Žalovaný v dôsledku uvedeného považuje rozhodnutie odvolacieho súdu za nedostatočné, arbitrárne a nepreskúmateľné, keďže sa odvolací súd nevysporiadal s jeho podstatnými námietkami. V zmysle uvedeného navrhol dovolaciemu súdu, aby

rozhodol tak, že rozsudok odvolacieho súdu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie.

4. Najvyšší súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP s tým, že v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

5. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 4/2011).

6. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porov. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, sp. zn. 2Cdo/132/2013, sp. zn. 3Cdo/18/2013, sp. zn. 4Cdo/280/2013). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (sp. zn. 1Cdo/6/2014, sp. zn. 3Cdo/209/2015).

7. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

10. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (porov. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 26/94).

11. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces.

12. V preskúmvanej veci, vychádzajúc z obsahu dovolania, žalovaný v podstatnom namieta nedostatok

riadneho odôvodnenia napadnutého rozsudku a jeho prevkypivosť.

13. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že súdy po vykonaní všetkých rozhodných dôkazov a ich vyhodnotení zistia riadne skutkový stav a po správnom výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že by boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a tým aj podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04).

13.1. K porušeniu tohto práva tak môže dôjsť aj tým, že nižšie súdy nezaujmu žiadne stanovisko k predloženým rozhodnutiam ústavného súdu či najvyššieho súdu, alebo že zistenie skutkového stavu je prima facie natoľko chybné (svojvoľné), že by k nemu súd pri rešpektovaní základných zásad hodnotenia vykonaných dôkazov nemohol nikdy dospieť - ide o tzv. extrémny rozpor medzi vykonanými dôkazmi a skutkovými zisteniami (porov. I. ÚS 6/2018), alebo tým, že prijaté právne závery sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami resp. že z nich v žiadnej možnej interpretácii súdneho rozhodnutia nevyplývajú (porov. I. ÚS 243/07), alebo ak je výklad a použitie príslušných zákonných ustanovení v rozpore s princípmi ústavnosti a spravodlivosti.

13.2. V takýchto prípadoch podstatou dovolacieho prieskumu nie je prehodnocovanie skutkového stavu dovolacím súdom, ale kontrola postupu súdov oboch nižších inšancií pri procese jeho zisťovania a vyhodnocovania. Otázka, či súd pri zisťovaní a vyhodnocovaní skutkového stavu rešpektoval ústavnoprocenčné zásady, je otázkou procesnoprávnou, ktorá ako taká môže byť prezentovaná dovolaciemu súdu v podanom dovolaní ako prípustný a dovolený dovolací dôvod podľa Civilného sporového poriadku. Zároveň je potrebné dodať, že nesprávne zistenie skutkového stavu veci má totiž, ak súd aplikuje dôkladne hmotné právo, vždy vplyv na nesprávne právne posúdenie skutku, a preto takéto rozhodnutie súdu súčasne spočíva aj v nesprávnom právnom posúdení veci (porov. I. ÚS 6/2018, 4Cdo/88/2019).

14. Najvyšší súd na úvod pripomína, že jedným zo základných atribútov právneho štátu a medzi jeho základné hodnoty patrí neodmysliteľne princíp právnej istoty [čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ústavy (ďalej len „ústavy“)], ktorej neopomenuteľnou súčasťou je aj dôvera jednotlivca v rozhodovaciu činnosť súdov.

15. Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (§ 387 ods. 3 CSP). Nerešpektovanie tohto kogentného ustanovenia nesporne zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania (4Cdo/125/2019). Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov, a tak vylúčiť svojvoľu v tomto procese. V právnom štáte by nemali vzniknúť pochybnosti, či sa súd s určitou, druhou stranou výslovne prezentovanou otázkou zaoberal, či nie; odpoveď by mala byť zrejماً z odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

16. Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd dospel k záveru, že odvolací súd v napadnutom rozsudku nezohľadnil citované východiská ochrany práva na spravodlivý proces, preto jeho prístup pri rozhodovaní o podanom odvolaní matky proti rozsudku súdu prvej inšancie nemožno hodnotiť inak ako taký, ktorý odporuje obsahu základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

17. V súlade s § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP musí súd v odôvodnení rozhodnutia podať výklad opodstatnenosti a zákonnosti výroku rozhodnutia a musí sa vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený s poukazom na zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP, je nepreskúmateľné. Takéto arbitrárne rozhodnutie súdu odníma strane sporu možnosť uskutočňovať procesné práva a v konečnom dôsledku porušuje jeho právo na spravodlivý súdny proces (čo zakladá vadu konania podľa § 431 ods. 1 CSP v spojení s § 420 písm. f)

CSP), pretože mu upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov.

18. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, najmä vtedy, ak odvolací súd mení rozsudok súdu prvej inštancie, resp. potvrdzuje rozsudok z iných dôvodov, pretože ním nahrádza napadnutý prvoinštančný rozsudok. V takomto prípade odvolací súd musí podať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozsudku vyčerpávajúcim spôsobom. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa preto musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal.

19. V posudzovanom prípade bolo potrebné zohľadniť, že odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a na rozdiel od súdu prvej inštancie žalobe vyhovel. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo v rozhodujúcom založené na dôvodoch obsiahnutých v bode 16. a to v nasledujúcom znení: „... že suma 661.375 eur ako časť ceny vydražených nehnuteľností uhradená na účet žalovaného, ktorú si žalovaný napriek tomu, že na vydražiteľa vlastnícke právo k týmto nehnuteľnostiam neprešlo, predstavovala pohľadávku BD TRADE s.r.o. voči žalovanému. Odlíšny záver totiž nemožno založiť len na zistení, že finančný obnos bol poukázaný žalovanému z účtu iných subjektov bez zohľadnenia ďalších pre vec podstatných skutočností. Ako bolo v konaní preukázané a stranami sporu ani nespochybňované, dražba majetku žalovaného sa uskutočnila dňa 31. 12. 2008, na ktorej pôvodný žalobca vydražil nehnuteľnosti za cenu 1.095.399,32 eura, z tohto titulu boli žalovanému prevedené platby pôvodným žalobcom dňa 30. 12. 2008 v sume 265.551,35 eura a dňa 30. 01. 2009 vo výške 168.500 eur, dňa 30. 01. 2009 platba z účtu Mgr. S. E. vo výške 265.000 eur, dňa 02. 02. 2009 z účtu IveKol s.r.o. vo výške 49.790 eur a dňa 02. 02. 2009 z účtu Ing. U. W. vo výške 340.585 eur. V príkazoch na úhradu, ktorými boli platby realizované z účtov uvedených príkazcov, okrem pôvodného žalobcu, je vždy v účele platby, resp. v správe pre príjemcu uvedené „BD TRADE“. Znamená to, že pokiaľ by títo príkazcovia finančné prostriedky neprevádzali na účet žalovaného v mene vydražiteľa, ale v mene svojom, absentoval tak akýkoľvek dôvod na uvedenie označenia pôvodného žalobcu v súvislosti s platbou žalovanému. Zvlášť za situácie keď mali vedomosť, že platby sú časťou ceny nehnuteľností vydražených na dražbe práve BD TRADE a príkazom na prevod financií v prospech žalovaného predchádzala vzájomná dohoda s vydražiteľom a to Zmluva o budúcej zmluve uzatvorená dňa 30. 01. 2009, ktorej predmetom bolo budúce právnych vzťahov v nadväznosti na nadobudnutie vydražených nehnuteľností. Rovnako samotný žalovaný všetky tieto platby považoval za platby vydražiteľa, ktoré mu boli poukázané z titulu ceny vydražených nehnuteľností a v tomto smere nemal pochybnosti ešte ani v čase, keď súdnou cestou požadoval uloženie povinnosti pôvodnému žalobcovi uzatvoriť s ním kúpnu zmluvu, ktorou by došlo k prevodu vydražených nehnuteľností. Berúc do úvahy chronologickú postupnosť a charakter úkonov učinенých dotknutými subjektmi v súvislosti s dražbou dňa 31.12.2008 elementárna logika veci vedie k záveru, že suma 661.375 eur poskytnutá žalovanému ako časť ceny vydražených nehnuteľností bola plnením vydražiteľa, a to pôvodného žalobcu BD TRADE spol. s r. o., ktorý voči žalovanému tak disponoval existujúcou pohľadávkou i v tejto sume z titulu bezdôvodného obohatenia. Pokiaľ za danej situácie pôvodný žalobca svoju pohľadávku postúpil písomnou zmluvou na právneho predchodcu žalobcu a ten následne na žalobcu za splnenia podmienok podľa § 524 a nasl. OZ, je daná aktívna vecná legitímácia žalobcu v tomto konaní, ako i dôvodnosť žaloby v zostávajúcej časti s príslušenstvom s ohľadom na totožné právne posúdenie ako v prípade už prísúdenej časti uplatneného nároku.“.

20. Ako potom vyplýva z odôvodnenia dovolaním dotknutého rozsudku, odvolací súd vychádzal zo zistení, že žalovaná suma bola ako časť kúpnej ceny vydražených nehnuteľností poukázaná žalovanému z peňažných účtov iných subjektov než predchodcu žalobkyne (vydražiteľky), pričom v príkazoch na úhradu, ktorými boli platby realizované tieto osoby v účele platby, resp. v správe pre príjemcu uviedli časť obchodného mena predchodkyne žalobkyne („BD TRADE“), ktoré platby v prospech žalovanej odvolací súd pokladal za plnenia vydražiteľky - pôvodnej žalobkyne spoločnosti BD TRADE spol. s r. o., práve ktorá spoločnosť potom disponovala voči žalovanému existujúcou pohľadávkou titulom bezdôvodného obohatenia aj v rozsahu tejto sumy.

21. Odvolací súd v rámci právnych záverov odkázal na § 451 ods. 2 OZ s dodatkom, že pokiaľ žalovaný prijal plnenie ako cenu za vydražené nehnuteľnosti, ktorých vlastnícke právo na vydražiteľa nikdy neprešlo, došlo na jeho strane k vzniku bezdôvodného obohatenia, ktoré je povinný podľa § 456 OZ vydať. Jednotlivé skutkové podstaty bezdôvodného obohatenia už v rozhodnutí nerozoberá, rovnako ako nekonkretizuje, ktorá skutková podstata na danú vec dopadá, z akého dôvodu, na základe akých rozhodujúcich skutočností, ktoré by zrozumiteľným a na vec priliehajúcim spôsobom objasnil a to i z právneho hľadiska, navyše za situácie, keď žalovaný popiera pasívnu vecnú legitimáciu v spore, ktorú legitimáciu nižšie súdy posúdili odlišne.

22. Ako sa podáva v odôvodnení dovolaními dotknutého rozsudku, odvolací súd pri rozhodovaní vychádzal výlučne z príkazov na poukázanie peňažných prostriedkov z účtu tretích osôb v prospech žalovaného, pri ktorých bol ako účel platby uvedené „BD TRADE“ a ním považovanej vzájomnej dohody týchto osôb s vydražiteľom v podobe Zmluvy o budúcej zmluve uzatvorená dňa 30. 01. 2009, ktorej predmetom bolo „budúce právnych vzťahov“ v nadväznosti na nadobudnutie vydražených nehnuteľností (?- citované z odôvodnenia napadnutého rozsudku, pozri bod 19), keď žalovaný všetky tieto platby považoval za platby vydražiteľa, ktoré mu boli poukázané z titulu ceny vydražených nehnuteľností, pričom v tomto smere nemal mať pochybnosti ešte ani v čase, keď súdnou cestou požadoval uloženie povinnosti pôvodnému žalobcovi uzatvoriť s ním kúpnu zmluvu, ktorou by došlo k prevodu vydražených nehnuteľností, pričom tento záver dostatočne nevysvetlil, relevantne nepodložil vykonanými dôkazmi, ktoré by bližšie konkretizoval, pričom tak urobiť mal a to nielen vzhľadom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré z nich vyvodil a prijal. Navyše treba mať na pamäti, že zo zásady ovládajúcej dokazovanie v sporovom konaní platí, že určitú pre vec právne významnú skutočnosť preukazuje ten, kto s jej existenciou (a dôkazom o nej) spája pre seba priaznivé právne dôsledky. Podľa konštantnej judikatúry dovolacieho súdu týkajúcej sa rozloženia dôkazného bremena v spore o vydanie bezdôvodného obohatenia platí, že žalobca, ktorý uplatňuje nárok na vrátenie určitej sumy, uvádza, že ju žalovanému odovzdal, preto ho ťaží dôkazné bremeno o uskutočnení odovzdania. Naopak, na žalovanom je, aby tvrdil a preukazoval existenciu právneho dôvodu, na základe ktorého si mohol prevzaté prostriedky ponechať.

23. Procesná obrana žalovaného bola pritom založená na popretí skutočnosti, že by tretie osoby žalovanú pohľadávku plnili ako jeho záväzok, t. j. plnili za neho, čo mal plniť on sám. Navyše tieto osoby si totožný nárok mali uplatniť priamo od žalovaného v samostatnom súdnom konaní, bez zmienky o tom v napadnutom rozsudku a prípadných zistení o aký nárok sa jedná a jeho prípadnú súvislosť s predmetným sporom a to s poukazom na existenciu viacerých skutkových podstatí bezdôvodného obohatenia a s tým súvisiacej potreby zistiť a následne zdôvodniť, o ktorú odvolací súd oprel svoje rozhodnutie. Odvolací súd sa nevysporiadal ani s ostatnou argumentáciou žalovaného obsiahnutou v jeho vyjadrení k odvolaniu, jedine ktorým procesným úkonom mohol brojiť proti odvolaniu žalobkyne a jej argumentácii o dôvodnosti uplatneného nároku, ktorú argumentáciu odvolací súd prijal, bez riadneho vysporiadania sa s obranou žalovaného.

24. Ak odvolací súd nevypravil svoje rozhodnutie tak ako to predpokladá § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP rozhodnutí, v danom prípade obzvlášť náležitým výkladom opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozsudku spôsobom patrične vyčerpávajúcim, keďže svojim rozhodnutím priamo nahrádza prvoinštančný rozsudok (pozor nedoplnia ho, to by platilo iba v prípade potvrdzujúceho výroku), stáva sa nepreskúmateľné, pričom táto nepreskúmateľnosť bráni dovolaciemu súdu zhodnotiť správnosť jeho záveru.

25. Nakoľko dovolací súd uznal prípustnosť a dôvodnosť dovolacej námietky nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku dovolacieho súdu vyplývajúcej z § 420 písm. f) CSP, tak sa ďalej nezaoberal ostatnými žalovaným namietanými skutočnosťami.

26. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec dovolaciemu súdu alebo súdu prvej

inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v zmysle týchto ustanovení zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

27. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.